

Nr 15.

Ankom till Riksdagens kansli den 25 april 1913 kl. 3 e. m.

Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 15, i anledning av dels herr Trapps motion, nr 14, angående skrivelse till Konungen med begäran om framläggande av förslag till inrättande av ett penninglotteri för statens räkning, dels ock herr Åströms m. fl. motion, nr 92, om åvägbringande av utredning och förslag i fråga om inrättande av ett statsobligationslotteri.

Uti en inom Första kammaren väckt motion, nr 14, har herr Trapp hemställt, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära, att Kungl. Maj:t ville framlägga förslag till inrättande för statens räkning av ett penninglotteri.

*Motionen
nr 14.*

I en inom samma kammare av herr Åström m. fl. väckt motion, nr 92, hemställes, att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville, efter utredning rörande möjligheten och lämpligheten av att inom vårt land inrätta ett statsobligationslotteri, för Riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

*Motionen
nr 92.*

Utskottet, till vilket båda motionerna hänvisats, har ansett att desamma äga ett sådant samband, att de böra i ett sammanhang behandlas.

Beträffande motionärernas motiveringar för sina framställningar tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Lotterifrågan har sedan lång tid tillbaka varit föremål för statsmyndigheternas uppmärksamhet. Inom Riksdagen har frågan vid ett flertal olika tillfällen varit föremål för behandling, senast vid förra årets riksdag, då en inom Andra kammaren väckt motion om upprättande av ett under statens förvaltning ställt, permanent penninglotteri, vars vinst skulle avsättas till en ålderdomspensioneringsfond, blev på tillfälligt utskotts hemställan, av Andra kammaren avslagen.

*Utskottets
yttrande.*

Den 16 februari 1910 avgåvo inom civildepartementet tillkallade särskilda sakkunniga ett förslag angående åtgärder till förhindrande av utländska lottsedlars spridande i riket och förändrad lagstiftning om

Bihang till Riksdagens protokoll 1913. 12 saml. 2 avd. 15 häft. (Nr 15—16.)

lotterier. De sakkunniga hava föreslagit dels en ny förordning om lotterier och därmed likställda företag, vilken avser hindrande av utländska lottsedlars spridande i riket och även innehåller uttryckligen utsagd rätt för Kungl. Maj:t att i vissa fall lämna medgivande till tillfälliga penninglotterier samt hantverks- och industrilotterier, dels ock i samband därmed stående ändringar i tryckfrihetsförordningen och allmänna poststadgan.

I sitt betänkande hava de sakkunniga beräknat, att landets verkliga nettoförlust på grund av det utländska lotterispelet icke kan sättas lägre än till 8 miljoner kronor årligen, under det att maximigränsen för den möjliga förlusten bör sättas rätt betydligt högre. Det sannolika medeltalet för denna årliga nettoförlust anse de sakkunniga utan fara för överskattning utgöra 9 à 10 miljoner kronor. De sakkunniga hava framhållit, att många anse det mest verksamma och egentligen enda tillfyllestgörande medlet till förhindrande av den utländska lottsedelstrafiken i vårt land vore inrättande av ett svenskt penninglotteri, drivet för statens räkning eller under dess vård, men vore de sakkunniga av den åsikten, att ett statslotteri, intill dess att, efter anlåtande av andra utvägar, en närmare erfarenhet blivit vunen, vore ett alltför dyrköpt skyddsmedel mot nämnda missförhållande.

I sin motion har herr Trapp föreslagit inrättande för statens räkning av ett penninglotteri eller uttryckt med andra ord ett av staten drivet lotteri, där vinsterna utgöras av penningar i motsats till varor. Motionären har härigenom låtit sin motion omfatta alla slags penninglotterier, såväl klasslotterier, där hela kapitalet bortlottas, som räntelotterier, där allenast ränteinkomsten å det inbetalta kapitalet (statsobligationer) utgör föremål för utlottning. Av den motivering, som motionären lämnat för sin framställning, synes likväl framgå, att han i främsta rummet avsett klasslotterier i närmare överensstämmelse med det danska klasslotteriet.

En stark folkmening gör gällande att inrättande av ett statens klasslotteri skulle vara önskligt, men däremot finnas många, som anse, att en sådan åtgärd skulle medföra stegrad spellust och därigenom välla olägenheter av moralisk och ekonomisk art. Utskottet vill därför ej för närvarande förorda inrättande av ett statens klasslotteri, men håller däremot utskottet före, att det av herr Åström m. fl. framställda förslaget att motarbeta det utländska lotterispelet eller inrättande av ett statsobligations(ränte)lotteri är värt beaktande. Utskottet anser, att ett sådant lotteri, vilket säkerligen i viss grad skulle kunna bidra att motarbeta spellusten å utländska lotterier, därjämte skulle äga vissa fördelar i jämförelse med andra slag av penninglotterier. Ett stats-

obligationslotteri skulle för visso uppmuntra sparsamheten, i synnerhet hos de mindre bemedlade, särskilt om obligationerna ställdes på tillräckligt små belopp. Genom att inköpa statsobligationer skulle den spelande ej, såsom vid köp av lottsedlar, riskera att förlora sina inbetalda penningar, men däremot alltid hava utsikten att erhålla en större eller mindre vinst vid utlottningen. I motsats till klasslotterier skulle ett statsobligationslotteri med sina färre och mindre vinster ej heller bidra att stegra spelpassionen i landet. En särskild fördel med statsobligationslotteriet synes även vara, att staten härigenom erhåller ett huvudsakligast inom landet upplånat kapital.

Huruvida hela ränteinkomsten av det inbetalda kapitalet eller blott en del därav borde utlottas såsom vinster, är en fråga, som utskottet ej tilltror sig kunna avgöra, utan bör densamma bli beroende av utredning från Kungl. Maj:ts sida.

Då utskottet sålunda är av den åsikten, att ett statsobligationslotteri skulle kunna bidra till att motarbeta det utländska lotterispelet samt detta lotteri för såväl staten som den enskilde erbjuder vissa fördelar i jämförelse med andra slag av penninglotterier, anser utskottet, även om denna fråga för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning, det vara lämpligt, att Riksdagen gör ett uttalande i ärendet.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet, i anledning av motionerna nr 14 och 92, hemställa,

att Första kammaren för sin del måtte besluta, det Riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville, efter utredning rörande möjligheten och lämpligheten av att inom vårt land inrätta ett statsobligationslotteri, för Riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan giva anledning.

Stockholm den 25 april 1913.

På utskottets vägnar:

FABIAN DE GEER.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit herrar friherre *Fabian De Geer*, *Danström*, *Rosén*, *Steffen*, *Forssman*, *Pettersson* och *Meurling*.
